

Høring i Familie- og kulturkomiteen, STATSBUDSJETTET 2021, KAPITTEL 881, POST 78

Om Hjelpekilden Norge

Hjelpekilden Norge er en frivillig organisasjon stiftet i 2012. Organisasjonen yter hjelp og støtte til mennesker i problematiske religiøse bruddprosesser, gir råd til fagpersoner og myndigheter, og bidrar med viktig dialogarbeid.

Arbeidsmetoden overfor enkeltindivider er basert på likepersonsarbeid.

Vårt virke relaterer seg til religiøse miljøer som aktivt distanserer seg fra storsamfunnet, og miljøer som er preget av en forkynnelse og praksis som utfordrer barns rettigheter. Vi jobber for å bedre situasjonen for barn som vokser opp i slike miljøer. Dette skjer gjennom rådgivning til fagpersoner som møter barn og unge i denne gruppen, gjennom dialog med religiøse miljøer og gjennom målrettet prosjektarbeid innen exit-problematikk, vold i nære relasjoner, negativ sosial kontroll og psykisk uhelse.

I samfunnsdebatten assosieres ofte utfordringer innen exit-problematikk og negativ sosial kontroll med innvandrede trossamfunn i Norge. Vårt arbeid favner ulike religiøse miljøer, og bidrar derfor til å hindre stigmatisering av en enkelt religion eller gruppe i Norge.

Organisering og økonomi

Hjelpekilden er organisert med et styre med syv medlemmer, og en daglig leder. Både styret og daglig leder har egen erfaring fra religiøse bruddprosesser med lukkede religiøse miljøer. Hjelpekilden er videre organisert med en revisor, valgkomite og kasserer. Det gis mulighet til formelt medlemskap gjennom kontingent.

Likepersoner rekrutteres fra tidligere brukere, som gis opplæring i frivillig arbeid gjennom egne opplæringsseminarer, personlig oppfølging av daglig leder og gjennom veiledning fra lokale fylkesansvarlige i Hjelpekilden. Vi har 150 likepersoner over hele landet. Henvendelser via et kontaktskjema blir sendt videre til et eget utviklet registreringsprogram, og herfra letes det opp en match blant de frivillige som skal følge opp henvendelsen lokalt.

Medlemskontingent og gaver har dekket driftsutgifter foruten lønn. Lønn har blitt utbetalt gjennom prosjektarbeid siden 2015, gjennom Stiftelsen Dam og IMDi. I desember 2019 ble det klart at vi sto uten nye prosjektmidler fra 1/1-2020, og Hjelpekilden måtte vurdere å legge ned driften. Kronerulling fra eksterne støttespillere bidro til at vi kunne holde hjulene i gang i

noen måneder til. Til tross for et godt forankret frivillig arbeid og en velfungerende organisasjon, viser dette at driften er svært sårbar uten stabil finansiering.

Hvem tar kontakt med Hjelpekilden

Hjelpekilden har mellom 400-500 henvendelser i året, og av disse er rundt 64 % personer med religiøs bakgrunn. De fleste er i en religiøs bruddprosess, men stadig flere tar kontakt med ønske om dialoghjelp med menighetens ledelse, uten ønske om å forlate miljøet.

13 % av de som tar kontakt er fagpersoner som søker råd. Dette er henvendelser fra barnevernstjenesten, psykologer, Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk, minoritetsrådgivere, lærere, helsestasjoner, krisesenter, politi, Bufdirs kompetanseteam mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll, prester, NAV, konfliktråd og kommuners kriseteam.

Av de øvrige som tar kontakt er 16 % forskere, media og studenter, og 7 % pårørende.

Om behovet for et hjelpetilbud

Fra våre brukere har vi fått tilbakemeldinger som "Hadde det ikke vært for Hjelpekilden, hadde jeg ikke levd i dag" og "Jeg skulle ønske dette tilbudet kom for tjue år siden, når jeg selv brøt ut".

Interne spørreundersøkelser viser at 70% har slitt med selvmordstanker etter bruddet, og at hele 20% har gjort forsøk på dette. I undersøkelser om negative mestringsstrategier etter bruddet ser vi at over 40% har slitt med rusmisbruk etter sitt brudd. I en annen undersøkelse om deltagelse i samfunnet ser vi at rundt 20% er eller har vært arbeidsuføre pga psykiske etterreaksjoner, og at bare 40% deltar i arbeidslivet. Dette viser at det er av både helsepolitisk og samfunnsøkonomisk interesse at det finnes et godt hjelpetilbud for mennesker i religiøse bruddprosesser.

Mange religiøse utbrytere har opplevd å bli avvist av det profesjonelle hjelpeapparatet, som på sin side henviser videre til Hjelpekilden. Organisasjonen erfarer dermed at hjelpeapparatet lener seg til Hjelpekildens kompetanse, og at vi har en viktig rolle for personer som faller mellom to stoler i det offentlige hjelpetilbudet. Hjelpeapparatet opplyser videre at de ikke har nok kunnskap om tematikken, og forventer at Hjelpekilden uten vederlag gir råd i enkeltsaker og kan gi foredrag og kurs for ansatte innen tematikken. I tillegg til en økning i henvendelser fra hjelpeapparatet mottar Hjelpekilden også henvendelser fra myndigheter som etterspør kunnskap.

Eksempler på henvendelser fra det offentlige:

1. Barnevernstjenesten følger opp en familie som er fosterforeldre, og BVT søker råd fra Hjelpekilden. Fosterforeldrene tilhører et lukket trossamfunn, og et av barna forteller at han er homofil. BVT spør: hvilke konsekvenser vil dette få for barnet i denne familien? Hvordan vil familien se på forslag om besøkshjem for barna? Spørsmål om integrering, troens betydning i hverdagen til barna og hvilke konsekvenser ekskludering vil få for barna.

2. Bufdirs kompetanseteam henvender seg Hjelpekilden i forbindelse med en kvinne på et krisesenter i Norge. De ønsker at Hjelpekilden tar en samtale med kvinnen for å hjelpe til med å kartlegge kvinnens behov, og om hun er i målgruppen for deres botilbud.
3. En minoritetsrådgiver har begynt på en skole med mange elever fra et lukket trossamfunn preget av streng kontroll. En av elevene planlegger å hoppe av når hun er 18 år i forbindelse med flytting, og minoritetsrådgiver skal bistå. Rådgiveren trenger mer kunnskap om trossamfunnet for å kunne gi øvrige ungdommer riktig oppfølging.. Hjelpekilden bistår og kobler på en lokal frivillig.

Hvorfor bør vårt arbeid støttes?

I Innst. 208 til ny Lov om tros- og Livssynssamfunn i Norge, står det at «Flertallet merket seg i høringen at det kan knyttes utfordringer til brudd med spesielt lukkede religiøse miljøer, og mener det er viktig å sikre ivaretagelsen av mennesker som bryter ut fra slike miljøer.» Med innstillingen til trossamfunnsloven forteller komiteen at det er viktig at staten sikrer ivaretagelsen av mennesker i utfordrende religiøse bruddprosesser. Hjelpekilden er den eneste organisasjonen som jobber med dette. Vi har ingen driftsstøtte, og har sikret drift fra år til år gjennom kortvarige prosjekttilskudd, og arbeidsmengden har samtidig økt betydelig. Uten varige driftsmidler er det svært vanskelig å være en forutsigbar ressurs for brukere, hjelpeapparat, trossamfunn og myndigheter.

Det offentlige har tidligere (2008-2011) hatt som helsepolitisk mål at hjelpeapparatet skal øke sin kompetanse og dermed kunne gi bedre hjelp til gruppen. Arbeidet ble dessverre glemt etter kartleggende rapporter om nåværende kunnskapsstatus og forslag om tiltak. Likevel blir arbeidet fulgt opp av Hjelpekilden i dag, som gir rådgivning til første- og andrelinjen.

Hjelpekilden er videre nevnt som en viktig ressurs i regjeringens handlingsplan mot negativ sosial kontroll 2017-2020, "Retten til å bestemme over eget liv", der også utfordringene med negativ sosial kontroll i lukkede kristne miljøer blir understreket. Vi finner det likevel vanskelig å kunne være denne ressursen med våre finansielle utfordringer. Prosjektmidler dekker ikke driftsomkostninger eller ordinær lønn, og daglig leder står stadig i en situasjon der det må vurderes å avvikle driften til fordel for jobb som gir stabil inntekt.

Hjelpekildens tilbud fyller et tomrom i samfunnsstrukturen og har gjennom de åtte årene vi har eksistert, fått stadig større nedslagsfelt. Det er nå helt påkrevd å kunne opprettholde en forutsigbar og framtidsrettet drift med fast bemanning på minimum 1,5 årsverk.

Vi ber derfor om at komiteen innstiller på at Hjelpekilden får NOK 1 mill. i driftsstøtte på neste års statsbudsjett.

Med vennlig hilsen
Espen Thygesen, styrets leder
Hilde Langvann, daglig leder

Tlf. 91 77 27 06/ hilde@hjelpekilden.no
www.hjelpekilden.no